

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/178/2014
Identifikačné číslo spisu: 4313224328
Dátum vydania rozhodnutia: 26.05.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:4313224328.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu V., bývajúceho v R., zastúpeného JUDr. Andreou Chorvátovou Nagyovou, advokátkou, so sídlom v Kozárovciach č. 632, proti žalovanému OMIKRON TRADING LIMITED, so sídlom Nerine Chambers, P.O.BOX 905, Road Town, Tortola, Britské Panenské ostrovy, o nariadenie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 7 C 263/2013, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. marca 2014, sp. zn. 25 Co 197/2014, takto

rozhodol:

Súd p r i p ú ť a, aby do konania namiesto doterajšieho žalovaného BENCONT INVESTMENTS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Vajnorská 100/A, vstúpila ako žalovaná spoločnosť OMIKRON TRADING LIMITED, so sídlom Nerine Chambers, P.O.BOX 905, Road Town, Tortola, Britské Panenské ostrovy.

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Levice (ďalej len „súd prvého stupňa“) uznesením z 18. decembra 2013, č. k. 7 C 263/2013-21 nariadil predbežné opatrenie, ktorým uložil Poľnohospodárskemu družstvu vo Vrábľoch, so sídlom Levická 886, Vrábľa, IČO: 00 198 901, aby sa zdržal zrážok zo mzdy žalobcu v prospech žalovaného na základe dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 3. apríla 2008, a to až do skončenia konania vo veci samej o určenie neprijateľnosti niektorých zmluvných podmienok a v konaní o určenie čiastočnej neplatnosti zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru. Žalobcovi uložil v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia o nariadení predbežného opatrenia podať návrh vo veci samej. Rozhodnutie odôvodnil podľa § 74 ods. 1, 2 prvá veta, § 75 ods. 1, 2, 6, 8 prvá a druhá veta, ods. 9, § 76 ods. 1 písm. e/, f/, § 76 ods. 3 O.s.p. majúc za to, že nariadením predbežného opatrenia sa poskytne ochrana osvedčenému právu žalobcu a nezasahuje sa neprimeraným spôsobom do vlastníckeho práva žalovaného. Podľa súdu prvého stupňa žalobca osvedčil všetky predpoklady o potrebe, naliehavosti a primeranosti predbežného opatrenia.

Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného uznesením z 31. marca 2014, sp. zn. 25 Co 197/2014, napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia zamietol a žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že na rozdiel od právneho názoru súdu prvého stupňa, dospel k záveru, že v konaní nebolo preukázané splnenie všetkých procesných a materiálnych podmienok pre poskytnutie ochrany žalobcu nariadením predbežného opatrenia. Odvolací súd mal za to, že žalobca neosvedčil v konaní danosť akútnej potreby ochrany tvrdeného nároku ako jednej zo základných podmienok pre nariadenie predbežného opatrenia. Odvolací súd poukázal na to, že žalobca sa mohol domáhať ochrany už v čase zosplatnenia úveru, t. j. v septembri 2010, podaním žaloby na súd (napr. o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok), čo však doteraz neurobil, hoci od zosplatnenia úveru do podania návrhu na nariadenie predbežného opatrenia uplynuli tri roky. Zároveň zamestnávateľ žalobcu potvrdil súdu prvého stupňa, že nevykonával žiadne zrážky zo mzdy žalobcu v prospech žalovaného. Na základe týchto dôvodov nemal preto odvolací súd za preukázané, že je tu potrebná dočasná urýchlená úprava pomerov pre správanie žalovaného. O trovách konania rozhodol v zmysle § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol dovolaním žalobca a žiadal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zmeniť tak, že uznesenie súdu prvého stupňa potvrdí a žalovaného zaviazal na náhradu trov dovolacieho konania. Prípustnosť dovolania žalobca odôvodnil ustanovením § 239 ods. 1 O.s.p. Ako dôvody svojho dovolania uviedol § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. (konkrétne v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p. - účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom) a § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil.

Pôvodný žalovaný BENCONT INVESTMENTS, s.r.o. vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie žalobcu je procesne neprípustné, a preto ho navrhol odmietnuť. Následne bolo dňa 19. júna 2015 cestou súdu prvého stupňa dovolaciemu súdu doručené podanie pôvodného žalovaného BENCONT INVESTMENTS, s.r.o., ktoré obsahovalo návrh na zmenu účastníka konania na strane žalovaného v zmysle § 92 ods. 2 O.s.p., nakoľko Zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 27. mája 2015, postúpil pôvodný žalovaný BENCONT INVESTMENTS, s.r.o. na spoločnosť OMIKRON TRADING LIMITED okrem iného aj pohľadávku zo Zmluvy o úvere č. 000906111010408 ako aj všetky práva a povinnosti vyplývajúce z predmetnej Zmluvy o úvere, ktorá je predmetom toho konania.

Podľa § 92 ods. 2 O.s.p., ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli.

Keďže pôvodný žalovaný navrhol zmenu účastníka, a to na základe právnej skutočnosti, ktorá nastala po začatí konania a s ktorou skutočnosťou zákon spája prevod práv a povinností (postúpenie pohľadávky), rozhodol odvolací súd v zmysle § 243c prvá veta O.s.p. v spojení s § 92 ods. 2 O.s.p. tak, že pripustil vstup spoločnosti OMIKRON TRADING LIMITED do konania na miesto doterajšieho (pôvodného) žalovaného BENCONT INVESTMENTS, s.r.o.

V ďalšom sa Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) zaoberal skúmaním prípustnosti a dôvodov dovolania žalobcu. Ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (pozn. dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)], po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) v prvom rade, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolaniem možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 ale neplatia, ak ide (medziiným) o uznesenie o predbežnom opatrení (§ 239 ods. 3 O.s.p.).

V danom prípade je síce dovolaním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu, prípustnosť proti nemu smerujúceho dovolania (§ 239 ods. 1 O.s.p.) je však vylúčená ex lege - § 239 ods. 3 O.s.p. Ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. totiž neplatia, ak dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu o predbežnom opatrení.

Dovolanie žalobcu by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k niektorej z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor (tvrdenie) dovolateľa o existencii vady tejto povahy, ale len záver (zistenie) odvolacieho súdu, že k takejto vade skutočne došlo.

Žalobca procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal; existencia vád tejto povahy v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľ tvrdí, že odvolací súd mu v konaní odňal možnosť pred súdom konať.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Žalobca tvrdí, že v odvolacom konaní mu nebolo umožnené vyjadriť sa k veci, nakoľko odvolací súd pojednávanie nenariadil, aj keď tak mal urobiť vzhľadom na ustanovenie § 214 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Rozhodovanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v občianskom súdnom konaní treba považovať za integrálnu súčasť základného práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky. Zo zásady rovnosti účastníkov konania nemožno vyvodzovať nejaký abstraktný postulát, že účastníci konania - bez zreteľa na ich postavenie a konkrétnu procesnú situáciu - musia v každej časti či druhu konania súčasne disponovať určitým procesným prostriedkom. V prípade niektorých procesných prostriedkov z ich povahy a účelu vyplýva, že ich uplatnenie má k dispozícii len jedna strana; tomu zodpovedá aj právna úprava predbežných opatrení.

Predbežné opatrenie je inštitút uplatňovaný v procesných situáciách, v ktorých nemožno čakať na skončenie konania vo veci samej, lebo je z určitého dôvodu potrebné ešte pred meritórnym rozhodnutím prijať urýchlene efektívne dočasné opatrenie, ktoré je odôvodnené opodstatnenosťou hrozby, že rozhodnutie, ktorým konanie skončí, už nebude mať materiálny význam pre daný hmotnoprávny vzťah účastníkov konania. Predbežné opatrenie tým predstavuje procesný zabezpečovací prostriedok dočasného a provizórneho charakteru, ktorého účelom je zabezpečiť podmienky na poskytnutie reálnej, účinnej a efektívnej súdnej ochrany účastníkom konania.

Súd prvého stupňa rozhoduje o nariadení predbežného opatrenia aj bez vyjadrenia ostatných účastníkov. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia sa pred rozhodnutím súdu o predbežnom opatrení ostatným účastníkom konania nedoručuje. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia súd doručí ostatným účastníkom až spolu s uznesením, ktorým bolo predbežné opatrenie nariadené. Takáto úprava vytvára priestor na to, aby sa žalovaný dozvedel o predbežnom opatrení až v okamihu, keď je voči nemu účinné. Ak by sa návrh na nariadenie predbežného opatrenia doručoval žalovanému skôr, ako o ňom bolo rozhodnuté, žalovaný by mohol veci zariadiť tak, aby následne nariadené predbežné opatrenie stratilo význam. Záujem na rýchlej a účinnej dočasnej ochrane práv žalobcu tu má prednosť pred právom žalovaného vyjadriť sa k navrhovaným skutočnostiam (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 147/2011, 3 Cdo 579/2014, 6 Cdo 143/2010).

Občiansky súdny poriadok uvedené hľadiská zohľadňuje nielen pri právnej úprave rozhodovania o návrhu žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia súdom prvého stupňa, ale aj pri právnej úprave odvolacieho konania v prípade, že odvolaním je napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa.

V rámci odvolacieho konania môže byť nariadené pojednávanie alebo sa môže konať bez nariadenia pojednávania. Zo zákonného znenia § 214 vyplýva, že základnou formou konania o odvolaní je konanie bez pojednávania. Pojednávanie vo veci odvolací súd nariaďuje len za predpokladu, že odvolanie je podané proti rozhodnutiu vo veci samej, ktorým treba rozumieť len odvolanie podané proti rozsudku, alebo uzneseniu vo veci samej sa aj na prvom stupni zásadne vydávajú bez verejného pojednávania. Zároveň z ustanovení § 214 ods. 1 a 2 O.s.p. vyplýva, že (len) v prípadoch uvedených v § 214 ods. 1 O.s.p. je odvolací súd povinný nariadiť pojednávanie, v ostatných prípadoch však môže rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania. O tom, či v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje ustanovenie § 214 ods. 1 O.s.p., bude nariadené odvolacie pojednávanie, rozhoduje odvolací súd sám. V zmysle dovolateľom namietaného ustanovenia § 214 ods. 1 písm. c/ O.s.p. musí odvolací súd nariadiť pojednávanie v konaniach vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania [konania podľa zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou (antidiskriminačný zákon)]. Nakoľko sa v predmetnej veci nejedná o konanie podľa antidiskriminačného zákona, nie je dôvodná námietka dovolateľa, že v odvolacom konaní mu nebola vytvorená procesná možnosť vyjadriť sa k veci. Procesný postup odvolacieho súdu zodpovedal zákonu, pričom takýto zákonný postup súdu nezakladá a ani nemôže založiť procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolateľ ďalej namietal, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Nesprávne právne posúdenie je síce relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) úspešne uplatniteľný v procesne prípustnom dovolaní, nesprávne právne posúdenie ale prípustnosť dovolania nezakladá (R 54/2012 a tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 239 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje tiež na aj to, že rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 Dohovoru na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení (pozri rozhodnutie Apis versus Slovenská republika z 10. januára 2000, č. 39754/98). K tomu

istému porovnaj aj viaceré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (napríklad sp. zn. II. ÚS 666/2014, IV. ÚS 585/2012, III. ÚS 59/2012).

So zreteľom na to, že prípustnosť dovolania žalobcu nevyplýva z ustanovenia § 239 O.s.p., nepotvrdila sa existencia ním namietanej procesnej vady konania (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ani ďalších vád uvedených v § 237 O.s.p., dovolací súd odmietol jeho dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na jej priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.